

เรื่อง พรรคแรงงานขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองเรื่อง พรรคแรงงานสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ขอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

พรรคแรงงาน ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกเลิกประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ ให้พรรคผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองและขอให้วินิจฉัยว่า การไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแรงงาน ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ ขอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙ วรรคสอง มาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๓๕ และมาตรา ๑๓๗ หรือไม่

ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า พรรคผู้ร้องได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๙ และได้ประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ จังหวัดพิจิตร เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ และประชุมจัดตั้ง สาขาพรรคลำดับที่ ๓ จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑ แต่นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เนื่องจากในวันประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ นายคำปอน ทองคงหาญ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นโฆษกสาขาพรรค และนายชูศิลป์ สะยะรักษ์ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขา พรรคเป็นสมาชิกพรรคมหาชน และในวันประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ นางสุพาพิส พันระไชย ผู้ได้รับ เลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค และนายสุริยา ประสิทธิ์สันต์ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเหรัญญิกสาขาพรรค เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตย ทำให้ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการสาขาพรรคทั้งสี่คนขาดคุณสมบัติการเป็น สมาชิกพรรคผู้ร้อง มีผลให้คณะกรรมการสาขาพรรคผู้ร้องที่เหลืออยู่ไม่ครบองค์ประกอบตามกฎหมาย นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จึงได้ประกาศให้พรรคผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุที่ พรรคผู้ร้องไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ (ภายในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑) ตามมาตรา ๑๓๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง ผู้ถูกร้องจึงมี ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองเรื่อง พรรคแรงงานสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ วรรคสาม หรือไม่

เห็นว่า ผู้ร้องเป็นพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ เมื่อผู้ถูกร้องประกาศให้พรรคผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็น พรรคการเมืองด้วยเหตุที่ไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ และผู้ร้องยื่น คำร้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกการประกาศดังกล่าว กรณีจึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ วรรคสาม และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๒๐) จึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองเรื่อง พรรคแรงงานสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองขอด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ร้องได้รับการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๙ และเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ร้องได้จัดประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ที่จังหวัดพิจิตร วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ร้องได้จัดประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ถูกร้องไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขา โดยให้เหตุผลว่า ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการสาขาพรรคทั้งสองคนดังกล่าวข้างต้นขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรค ซึ่งมีผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคมีตำแหน่งไม่ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด และเห็นว่าผู้ร้องไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับผู้ถูกร้องจึงประกาศให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง

ปัญหาที่ต้องพิจารณามีว่า ในวันประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขา กรรมการสาขาพรรคทั้งสองคนขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคและกรรมการสาขาพรรค หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า นายคำปอนได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นสมาชิกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชน ตามสำเนาใบลาออก ฉบับลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๑ ส่วนนางสุพาพิส และนายสุริยาได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นสมาชิกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปไตย ตามสำเนาใบลาออก ฉบับลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ แต่นายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชนได้รับใบลาออกของนายคำปอนเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ และนายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปไตย ได้รับใบลาออกของนางสุพาพิสและนายสุริยา เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ ดังนั้น จึงต้องถือว่า นายคำปอนยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคมหาชน เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ส่วนนางสุพาพิสและนายสุริยายื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิกพรรคประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองของแต่ละพรรคได้รับใบลาออกของบุคคลทั้งสาม และเมื่อนายคำปอนสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๑ และนางสุพาพิสกับนายสุริยาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นกรณีที่บุคคลทั้งสามสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องในขณะที่ยังคงเป็นสมาชิกพรรคมหาชนและพรรคประชาธิปไตยอยู่ ดังนั้น สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องของนายคำปอน นางสุพาพิส และนายสุริยา จึงสิ้นสุดลงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง (๖) และขาดคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคผู้ร้อง ดังนั้น จึงมีผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ ที่เหลืออยู่ไม่ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับนายชูศิลป์ไม่จำเป็นต้องพิจารณาสถานภาพความเป็นสมาชิกพรรคผู้ร้องอีก เพราะไม่ทำให้ผลการวินิจฉัยการจัดตั้งสาขาพรรคผู้ร้องเปลี่ยนแปลงไป

ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า การที่ผู้ร้องประกาศให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ หรือไม่

เห็นว่า ผู้ร้องเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๑๓๕ วรรคสอง บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับก่อนและยังมิได้ดำเนินการให้มีสมาชิก ไม่น้อยกว่าห้าพันคนหรือมีสาขาพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในมาตรา ๒๖ ให้ดำเนินการให้ครบถ้วน ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนดังกล่าว ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๓๕ วรรคสาม เมื่อผู้ร้องไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ซึ่งครบหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ กรณีจึงเป็นเหตุให้ผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๑) ดังนั้น ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง พรรคแรงงานสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง จึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลจึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ นายจรูญ ภัคดีธนากุล นายจรูญ อินทจาร นายเฉลิมพล เอกอุรุ นายชัช ชลวร นายนุรักษ์ มาประณีต นายบุญส่ง กุลบุปผา นายสุพจน์ ไข่มุกด์ และนายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๖๘ ก วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน
นางสาวสุวัชรีย์ เทพหัสติน ณ อยุธยา
นายกมล โสทธิโกศา ผู้เชี่ยวชาญฯ รกท. ผอ.สค. ๒
นางพรทิภา ไสวสุวรรณวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญฯ

ย่อโดย นางสาวสุวัชรีย์ เทพหัสติน ณ อยุธยา
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๔